

De
schepping
behouden

10

het milieu

“God is de Schepper van de wereld, en de schepping is nog niet voltooid. God werkt... Menselijke arbeid wordt daarom nu gezien als een bijzondere vorm van de mens als beeld van God, als een manier waarop de mens kan en mag delen in Gods werken als Schepper van deze wereld.”

Paus Benedictus XVI, toespraak 12 september 2008

Mensen op een belangrijke positie hebben vaak een assistent. Zo hadden de koningen van Judea uit het Oude Testament rentmeesters om hun zaken te behartigen als ze niet in Jeruzalem waren. Jezus heeft een aantal parabels verteld over een meester die zijn rentmeester de opdracht gaf toe te zien op zijn zaken en dienaren, terwijl hij zelf op reis was. God deed hetzelfde met de schepping. Hij heeft de mens als rentmeester over de schepping aangesteld, om te zorgen voor de dieren en het milieu en verstandig om te gaan met de bronnen van de aarde. Man en vrouw staan in het centrum van de schepping, maar met deze positie heeft de mens ook een grote verantwoordelijkheid voor de schepping.

Lees de DOCAT nummers 256-259.

Wat zegt de DOCAT?

- 1 Betekent het behoeden van de schepping de natuur behouden zonder dat er iets aan verandert? Waarom wel of waarom niet?
- 2 Wie is er volgens de Kerk verantwoordelijk om voor het milieu te zorgen?

Wat zegt de Bijbel?

- 1 Van wie is de aarde, volgens Psalm 24, 1?
- 2 Wat zegt Jezus Sirach 17, 1-4 over God, de mens en de rest van de schepping?

Gesprek

- 1 Wat is het verband tussen menselijke waardigheid en zorgen voor het milieu?
- 2 Denk jij dat het geloof in God van ons vraagt dat we voor het milieu zorgen? Zo ja, waarom en hoe? Zo niet, waarom niet?
- 3 Wat zou jij iemand antwoorden die tegen jou zegt dat het verkeerd is om invloed te hebben op het milieu?

Actie

- 1 Kijk naar de dingen die je deze week zou weggooien. Kun je ze opnieuw gebruiken of een andere bestemming geven?
- 2 Eet bewust je eten deze week, zodat je niets hoeft weg te gooien. Neem niet meer dan wat je nodig hebt en bewaar de restjes in plaats van ze weg te gooien.
- 3 Kies een vervoersmiddel dat je vaak of wel eens gebruikt. Bedenk of het duurzamer kan.

Reflectie

De Joden zagen de Tempel in Jeruzalem als een microkosmos van de schepping, een miniatuur van de gehele wereld. Dus toen Salomo de Tempel liet bouwen vulde hij hem met talrijke beelden uit de natuur: een groot bronzen bassin om aan de zee te herinneren, de grote menora in de vorm van een boom, reliëfs van bomen en bloemen op de muren met bladgoud bedekt etc. De Tempel was de bijzondere verblijfplaats van God onder de mensen, een plek van aanbidding en ontmoeting met de Heer. Hij was ontworpen met de Tuin van Eden voor ogen, die de eerste plaats was van de ontmoeting van de mens met God. De afbeeldingen in de

Tempel gaven ook aan dat de gehele schepping oorspronkelijk bedoeld was als een soort tempel, om onze aandacht op God te richten en een ontmoeting met Hem mogelijk te maken. God schiep en vulde de aarde en zei dat het goed, heel goed was. De schepping is het eerste geschenk van God aan ons, en Hij blijft tot ons spreken via de schepping.

- 1 Als de schepping een soort tempel is, wat zegt dat dan over jouw rol bij het behoeden van de schepping?
- 2 Op welke wijze ervaar jij God in de schepping of de natuur?

De kans is groot dat je wel eens iets van een ander leent, bijvoorbeeld een boek uit de bibliotheek, de telefoon van een vriend als je batterij leeg is, een fleecce van je zus, de fiets van je broer. Als je iets gebruikt dat van een ander is, heb je de verantwoordelijkheid om er goed mee om te gaan en het onbeschadigd terug te geven.

Dat is rentmeesterschap. Je draagt zorg voor iets dat in feite van iemand anders is. Daarom gebruikt de Kerk het woord "rentmeester" als zij over het milieu spreekt. God heeft weliswaar de schepping aan ons toevertrouwd, maar de schepping is niet ons bezit. De schepping is van God. Hij heeft die bestemd voor ieder van ons, vanaf Adam en Eva tot aan de laatste mens die geboren wordt voor het einde van de wereld. We zorgen niet alleen voor onze eigen achtertuin omwille van zichzelf of in onze eigen bestwil, maar we zorgen ervoor als deel van de schepping. En we zullen rekenschap moeten afleggen aan de Schepper voor de toestand waarin Hij dat deel van de schepping waarvoor we verantwoordelijkheid hebben gedragen, aantreft op het moment wanneer onze tijd erop zit.

Lees de DOCAT nummers 260-262.

Wat zegt de DOCAT?

- 1 Wat zijn de drie belangrijkste punten van de katholieke milieu-ethiek?

Wat zegt de Bijbel?

- 1 Wat zegt Psalm 147, 7-9.15-18 over Gods blijvende relatie tot de schepping?
- 2 Lees Romeinen 8, 18-25. Welk verband legt Paulus tussen de toekomst van de geschapen wereld en de verlossing van de mens?
- 3 Lees Efeziërs 1, 10 en Kolossenzen 1, 20. Op basis van deze verzen, welke spirituele betekenis heeft de schepping in relatie tot Christus?

Gesprek

- 1 Welke impact heeft een leefstijl van consumptisme op het milieu? Welke stappen kunnen we zetten voor een leefstijl met een positief in plaats van een negatief effect?
- 2 Welke goederen van de schepping zijn aan jou toevertrouwd? Wat betekent het om daar de rentmeester van te zijn in plaats van de eigenaar, en dat ze op de eerste plaats bedoeld zijn voor het algemeen welzijn?

Actie

- 1 Lees Openbaring 21.
- 2 Kies een grondstof of bron (water, eten, elektriciteit etc.) en sta daar deze week vanuit je rentmeesterschap extra bij stil. Wanneer je er gebruik van maakt, zeg dan een kort gebed voor alle mensen op de wereld die geen voldoende toegang hebben tot deze grondstof of bron.
- 3 Gooi een week lang niets op straat, zelfs niet het kleinste papiertje, en kijk of je dingen kunt opruimen die anderen op straat hebben gegooid.

Reflectie

Aan het einde van het boek Openbaring krijgt Johannes het visioen van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde: "Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; de eerste hemel en de eerste aarde waren verdwenen en de zee bestond niet meer... En Hij die op de troon is gezeten sprak: 'Zie, Ik maak alles nieuw'" (Openbaring 21, 1.5). God wil jou nieuw maken en je veranderen door zijn liefde en dat is ook Gods plan voor de gehele schepping. De Catechismus van de Katholieke Kerk zegt dat de mensheid en de materiële wereld beide bedoeld zijn om voltooid te worden in de glorie van God (CKK 1046-47). Net zoals jij een onmetelijke en onvervreembare waardigheid bezit als persoon, geschapen naar Gods beeld en

gelijkenis, heeft ook de gehele schepping een inherente waardigheid en waarde, omdat zij van God komt en bedoeld is om door God getransformeerd te worden. Ons rentmeesterschap over de schepping is onze dagelijkse arbeid, hier en nu, maar het is ook een arbeid die gericht is op de eeuwigheid.

- 1 Is de gemeenschappelijke bestemming van de mensheid en de materiële wereld relevant voor hoe je denkt over de schepping en jouw verantwoordelijkheid als rentmeester? Waarom wel of waarom niet?
- 2 Hoe kun jij eerbied tonen voor de inherente waardigheid en waarde van Gods schepping?

Als we keuzes maken voor het behoeden van de schepping, moeten we niet alleen met het heden rekening houden, maar ook met de toekomst. De schepping is bedoeld voor het algemeen welzijn voor de gehele mensheid. Dus het verspillen van goederen is in feite stelen van de toekomstige generaties (CKK 2415, 2456).

We zijn het God en toekomstige generaties verschuldigd om goed voor de aarde en de hulpbronnen te zorgen en niet alleen te kijken naar onze eigen noden, maar ook naar het algemeen welzijn. Als we de schepping bewust en verantwoordelijk gebruiken, zullen we krijgen wat we werkelijk nodig hebben zonder een tekort voor anderen (in heden en toekomst) te veroorzaken.

Lees de DOCAT nummers 263-269.

Wat zegt de DOCAT?

- 1 Wat houdt het principe van duurzaamheid in?
- 2 Wat is de uiteindelijke reden waarom we bezorgd moeten zijn over het milieu?
- 3 Hoe hangen solidariteit en duurzaamheid samen?
- 4 Hoe hangen subsidiariteit en duurzaamheid samen?

Wat zegt de Bijbel?

- 1 Lees de tekst over het gebod om het sabbatjaar na te leven (Leviticus 25, 1-5). Wat is het theologisch belang van dit gebod voor Israël? Wat is het praktische belang? Is er een verband tussen die twee?

Gesprek

- 1 Hoe worden volgens jou de hulpbronnen van de aarde op een niet duurzame wijze gebruikt? Waar zie je dat ze wel op een matige en verantwoordelijk manier gebruikt worden?
- 2 Denk jij dat een focus op duurzaamheid als een ideologie echte vooruitgang op het gebied van duurzaamheid in de weg kan staan? Waarom wel of waarom niet?
- 3 Kun je handige tips noemen voor meer duurzaamheid op lokaal niveau, zelfs als ze niet het gewenste ideale resultaat bereiken? En op wereldwijd niveau, heb je praktische tips?

Actie

- 1 Kies deze week een grondstof of bron uit (water, eten, elektriciteit etc.) en probeer die meer verantwoordelijk te gebruiken. Laat het water niet lopen terwijl je je tanden poetst, carpool naar het werk, ga eens te voet in plaats van met de scooter of auto etc.
- 2 Schrijf een bedankje of doe een schenking aan een goed doel dat probeert de hulpbronnen meer toegankelijk te maken voor de mensen die ze nodig hebben.
- 3 Meet je persoonlijke ecologische voetafdruk (daarvoor zijn verschillende tools op internet) en bedenk wat je kunt veranderen in jouw manier van leven.

Reflectie

Waarom zou jij je bezig moeten houden met duurzaamheid? Natuurlijk, het is een goed principe, maar zijn jouw acties werkelijk belangrijk? Het kan zo moeilijk zijn om te zien dat die werkelijk het verschil maken bij de aanpak van een wereldwijd probleem. Afgezien van het feit dat wereldwijde problemen vaak worden opgelost door de opeenstapeling van individuele acties (uitgaande van de algemene wijsheid dat als je geen deel bent van de oplossing, je doorgaans een deel bent van het probleem), is het ook zo dat een goede rentmeester zijn je zal helpen om te groeien in deugdzaamheid. Het verantwoord gebruiken van de hulpbronnen van de aarde is een aspect van de deugd van matigheid en soberheid. De Catechismus van de Katholieke Kerk zegt dat matigheid "een evenwicht brengt in het gebruik van de aardse goederen" (CKK 1809).

Dus wanneer je handelt als een verantwoordelijke rentmeester van de schepping, groei je in heiligheid.

- 1 Vind jij het wel eens lastig om evenwichtig om te gaan met aardse goederen? Zo ja, welke goederen (of hulpbronnen) dagen jouw matigheid het meeste uit? Zo niet, waarom denk je dat het jou gemakkelijk af gaat?
- 2 Alle deugden hangen met elkaar samen. Hoe kan verantwoordelijk rentmeesterschap jou helpen om te groeien in de andere kardinale (essentiële) deugden: wijsheid (het zien van de goede en juiste weg om het goede te realiseren), rechtvaardigheid (God en de naaste geven waar ze recht op hebben) en moed (trouw en vastberaden het goede tot stand willen brengen)?